

"הגירם הדתי לעקרית אצל נשים יהודיות"

ההלכה בימינו קובעת שאף במקרה שיימשך זוב הדם הווסתי זמן קצר בלבד, ייחשב כאלו נמשך 5 ימים תמימים. רק ביום ה-6 למחזור תתחיל האשה לספור 7 ימים נקיים בהם לא ראתה כל דם או הפרשה דמית מהלדן ותטבול אור ליום ה-13.

לגורם העקרית הדתי 3 צורות קליניות:

א. ביוץ מוקדם. שחל לפני שהאשה הספיקה להטהר ושמטבטא במחזור וסתי קצר.

ב. וסת ממושך מהרגיל או התמשכות הוסת בהפרשה דמית או חומה, הגורמת לכך שספירת הימים הנקיים תסתיים לאחר הביוץ.

ג. הופעת דמום רחמי בתקופת הימים הנקיים, המחייבת המתנה עד שזוב הדם ייפסק וספירה מחודשת של 7 ימים נוספים. בצורה זו נכלל גם periodic intermenstrual bleeding וגם דמום יאטרונגי, הנגרם ע"י הרופא בטפולו באשה.

שכיחות: במחקר בארה"ב נמצא מחזור בן 26 ימים או פחות ב-3% מבין 3500 נשים בגיל הפוריות ובמצב בריאות טוב. בארץ לא נעשה מחקר מקביל, אולם הרושם הוא שיש שכיחות גבוהה של מחזורים קצרים.

בדיקות: השיטה הפשוטה לגילוי ביוץ היא רישום חום השחר בתנאים בסיסיים. אין להתחיל בחקירה מושלמת של סיבות העקרית, עד שמעמידים את האשה במצב שתהא לה ההזדמנות להתעבר. מובן מאליו שבדיקת טיב הפרשת צואר הרחם (כמות הריר, צמיגותו, התגבשותו) וקליטת הזרע (post coital test) הינם חלק בלתי נפרד של מעקב הטפול בגורם הדתי.

שיטת הטפול: העקרון מבוסס על תצפיותיו של ב. צונדק (1940) על דחיית הוסת או ביטולו בטפול באסטרוגנים.

במתן אסטרוגן משך כל התקופה הטרומ-אובולטורית הושגה דחיית הווסת, אבל היו עיתי תופעות לוואי שליליות: לא רצויות:

א. דחייה מופרזת (עד הימים 26 - 23 של המחזור), בתקופה זו יורדת שכיחות היחסים וזמיניים וזה מפחית כמובן את הפוריות.

ב. דמום חרלה (withdrawal bleeding) עקב הפסקת לקיחת האסטרוגנים מופיע דמום רחמי וזה מבטל את הימים הנקיים וצריך להתחיל מחדש בספירתם וכמובן שזה מבטל את כל האפקט. המחבר ממליץ לתת אסטרוגנים בתוך תקופת הווסת בלבד.

יתרונות השיטה: א. בדרך כלל אין דמום-חרלה, ואם ישנו - הוא מוקדם ואינו מפריע לסכויי ההפריה.

ב. הביוץ נדחה לזמן סביר העומד ביחס לסוג ולמינון של האסטרוגן.

ג. לדחיית הביוץ דרושה כמות קטנה מאוד של אסטרוגן.

ה ט פ ו ל : 0.10 - 0.15 מ"ג אתיניל-אסטרודיול ביום הראשון או

השני של המחזור (2-3 טבליות Gynorol של "אסיא"). במידה ודרוש

דיחוי מירבי של המחזור משתמשים באסטרודיול בנזואט במנות של

20-30 מ"ג לתוך השריר, אולם דמום-חרלה הינו תופעת לוואי כמעט בלתי

נמנעת.

המנגנון: האתיניל-אסטרודיול מדכא הפרשת FSH ו-LH וכנראה שהשפעתו

ע"י מניעת התפתחותו הסדירה של המיכאניזם ההיפותלמו-היפופיזארי השולט

על המחזור השחלתי.

(ד"ר ר. טואף,

הרפואה, ט' אדר א' תש"ל

(15.2.1970), עמ' 165-162).